

Buğdayda sarı pas

Автор(и): проф. д-р Иван Киряков, Добруджански земеделски институт в гр. Ген. Тошево; гл.ас. д-р Йорданка Станоева, Добруджански земеделски институт в гр. Ген. Тошево

Дата: 10.04.2018 *Брой:* 4/2018

2014 yılına kadar, sarı pas hastalığı ülkemizde düzensiz bir karaktere sahipti ve gelişimi genellikle Karadeniz kıyı şeridi boyunca gözlemleniyordu. Bunun nedeni, vejetasyon döneminde geç ortaya çıkması ve bunun yükselen sıcaklıklarla çakışması, dolayısıyla da gelişiminin durmasıydı. Ne yazık ki, son birkaç yıldır iklim koşulları hastalığın erken görülmesine yol açmış ve bu nedenle hastalığın epifitotik gelişim riski artmıştır.

Yapraklarda sarı pasın ilk belirtileri, damarlar arasında dar, uzun, sarımsı çizgilerdir. Çok kısa süre sonra bunların üzerinde, makine dikişi gibi sıralar halinde dizilmiş küçük sarı sori (püstüller) belirir. Uredinia, epidermisin altında oluşur ve buğdaydaki diğer pas hastalıklarına kıyasla daha uzun süre epidermisle kaplı kalır. Çeşitlerin direnç derecesine ve iklim koşullarına bağlı olarak, farklı seviyelerde kloroz veya nekroz gözlemlenir.

Mücadele

Sarı pasın gelişimini ve yayılmasını sınırlayan organizasyonel, yönetsel ve agroteknik önlemler şunlardır:

- Dayanıklı çeşitlerin kullanımı. Çeşitlerin sarı pasa karşı direnci görecelidir ve ilgili çeşitlerde bulunan ırk-spesifik genlere ve patojen popülasyonundaki ırksal (virülans) çeşitliliğe bağlıdır. Dobruca Tarım Enstitüsü tarafından geliştirilen çeşitler arasında, Dragana çeşidi iyi bir dirence sahiptir;
- Dengeli gübreleme. Yüksek azotlu gübre dozlarıyla tek yönlü gübreleme, ekim sıklığının artmasına ve dolayısıyla nemin daha uzun süre tutulmasına yol açan koşullar yaratır;
- İlgili çeşit için önerilen ekim normuna uyulması.

Kimyasal mücadele önlemleri

Sarı pas gelişimi için kritik büyüme aşamaları, ilk belirtilerin görülmesi üzerine, buğdayın birinci-ikinci boğum (GS31-32) ile çiçeklenme (GS60) dönemleri arasındadır. Buğdayda koruyucu uygulamanın temel amacı, bayrak yaprağını ve bitkinin sondan bir önceki yaprağını korumak ve başakçıkların enfeksiyon kapma olasılığını önlemekle ilgilidir. Kullanımına izin verilen fungisitlerin çoğu, uzun süreli kullanımda fungal popülasyonda direnç gelişimi açısından risk taşıyan triazol ve strobilurin gruplarına aittir.

"Bitki Koruma" dergisinin 3. sayısının "Tarımsal ürünlerdeki tehlikeli patojenler" özel ekinde buğdayda sarı pas ve kimyasal mücadelesi hakkında detaylı bilgi okuyabilirsiniz.